

Kopen op zondag in Hengelo niet heilig

Een kort onderzoek naar de wenselijkheid van uitbreiding van de winkeltijden onder MKB winkeliers in Hengelo

SP afdeling Hengelo
december 2010

Voorwoord

Openingstijden van winkels is een beladen onderwerp. Vaak wordt aangevoerd dat de wens van consumenten een steeds verdere uitbreiding van openingstijden - en dan met name op de zondagen - noodzakelijk maakt. De klant is immers koning. De vraag of er een wezenlijke omzetsijging voor de detailhandel is wanneer alle winkels langer open zouden zijn blijft echter onbeantwoord. Daartussen zit het spanningsveld dat wanneer slechts een deel van de winkels langer opengesteld is, er een verplaatsing van de omzet plaats zal vinden naar die winkels met de langere openingstijden. Daarmee wordt de kern geraakt: grotere winkels kunnen het zich makkelijker veroorloven om langer open te zijn, vanwege voldoende bereidheid en mogelijkheden voor het personeel, dan kleinere winkels, met één of slechts enkele personeelsleden. De vrees bestaat, ook bij de kleinere winkels, dat dit leidt tot verschuiving van de winkeltijd, waardoor voor hen die niet open zijn, er een reëel gevaar van omzetsderving is.

De wens van de consument lijkt te leiden naar langere openstelling. De detailhandel zelf lijkt die wens op verschillende manieren te willen of te kunnen honoreren. Reden voor de SP in Hengelo om een onderzoek te doen naar de wenselijkheid van verruiming van de openingstijden onder MKB winkeliers in verschillende delen van de stad.

SP fractie, najaar 2010

Inleiding

In Hengelo wordt momenteel de wettelijke mogelijkheid van 12 koopzondagen per jaar toegepast. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de winkeliers in de binnenstad, die alle op 12 bepaalde zondagen open zijn, en de winkeliers buiten de binnenstad en op Westermaat-Plein die een eigen aantal van 12 zondagen open kunnen zijn. Het huidige aantal van 12 is een uitbreiding ten opzichte van een aantal jaren geleden. In 2005 waren er slechts 6 koopzondagen. Overigens leidt het huidige regime ertoe dat voor de consument er 18 koopzondagen in Hengelo zijn: Van de 12 koopzondagen zijn er in beide gebieden maar 6 op dezelfde dag.

Het is de gemeente die het aantal koopzondagen en de data bepaalt in overleg met de middenstand. Met name bij de grotere winkels, de ketenbranch waaronder ook de supermarkten, lijkt er een groeiende behoefte om ook buiten deze 12 zondagen om open te kunnen zijn. Onlangs is door 4 supermarktwinkels gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om als avondwinkel op zondag open te kunnen zijn (3 winkels van Sanders en 1 C1000). Als reactie daarop heeft dit geleid tot het illegaal (want niet vergund) open zijn van een viertal andere C1000 supermarktwinkels, met als motivatie dat de avondwinkel verordening betekent dat er van valse concurrentie sprake is.

De commotie hierover, en daarbij ook het begrip dat er geen zuivere concurrentie mogelijk is, heeft er bij een aantal politieke partijen toe geleid om dan maar openstelling voor alle winkels mogelijk te willen maken op alle zondagen (via de zogenaamde clausule 'Toeristisch gebied').

De SP fractie vindt dat een dergelijke verruiming zeker geen recht doet aan eerlijke concurrentie tussen winkelbedrijven, omdat - zoals reeds in het voorwoord gesteld is - er aan de ene kant sprake is van grote winkelketens en aan de andere kant kleinere winkels met slechts een klein aantal personeelsleden. Bij algehele zondagopenstelling zouden met name die kleinere winkels in het nadeel zijn: Wel veel uren open, maar niet of nauwelijks meer omzet, en hogere kosten.

Enquête als steekproef

Om de mening van MKB winkeliers in Hengelo te onderzoeken over de winkeltijden en de eventuele uitbreiding hiervan, heeft de SP afdeling Hengelo middels een schriftelijke enquête een steekproef gehouden en hen onder andere gevraagd naar:

- De mening over het aantal koopzondagen
- De winkelsluitingstijden
- De opening van supermarkten op de zondag
- De gevolgen voor hun bedrijf van de economische recessie
- Suggesties ter verbetering van het ondernemersklimaat

Resultaten (zie bijlage voor de gedetailleerde enquête-uitkomst)

Het aantal opgehaalde ingevulde enquêtes bedroeg 50. Een dergelijk aantal is voldoende om de eigen mening van een referentie te voorzien. Wat de SP betreft zijn de uitkomsten een bevestiging van het feit dat er omtrent bovengenoemde vragen meer en andere meningen zijn dan slechts de mening van de supermarkten, de grote winkelketens en de consumenten. De bevroegde ondernemers zijn grotendeels kleinere ondernemers en het merendeel heeft de winkel buiten de binnenstad.

Overduidelijk is dat het overgrote deel (96%) van de bevroegde ondernemers het aantal van 12 koopzondagen niet wil uitbreiden. Slechts 2 reageerden dat er meer koopzondagen mogen komen. Dat de supermarkten op zondag open zijn vonden 12 ondernemers prima maar 36 noemden het een slechte ontwikkeling.

27 ondernemers melden dat zij op dit moment een negatieve trend ervaren in de omzet/winst, 6 hebben hierop geen antwoord gegeven, 2 gaven aan een stijging te zien. De andere 15 merken geen noemenswaardig verschil met voorgaande jaren.

Een greep uit de reacties van ondernemers:

Algemeen:

De koopavond mag er voor mij af. Sinds de supermarkten lang open zijn is de koopavond rustig.

6 dagen open is het maximum.

Gewone openingstijden met extra avonden voor de feestdagen zijn nuttig.

Openingstijden moeten ook gelden voor de Makro.

Westermaat moet zich aanpassen aan de rest van Hengelo.

60 uur is voor ons als medewerker/eigenaar net te doen.

Behandel wel iedereen gelijk (MKB en grootwinkelbedrijven).

Controleer en handhaaf wel bij iedereen, stimuleer het MKB.

Het MKB maakt het verschil, hierdoor heb je geen eenheidsworst.

Over de zondagopenstelling:

Prima als er klanten voor zijn.

Ik wil zelf graag wandelen op de zondag.

De maandag is, nu de supermarkt op zondag open is, bij ons heel stil.

Zorgt alleen voor omzetspreiding over de dagen.

De kleine ondernemer lijdt eronder (meer dan 10x benoemd!).

De supers krijgen een monopolie op deze manier.

De horeca lijdt eronder (veel omzetverlies op de zondag).

Koopzondagen leveren geen omzetverhoging.

Maak gerichte koopzondagen (koppel aan evenement of feestdag).

Als de supermarkt open is dan moet ik dat ook mogen.

Over de economische crisis:

Het is altijd recessie in Hengelo.

Geef eenmanszaken meer kansen.

Algemene conclusies

Voor de SP zijn de uitkomsten van de enquête en de gegeven toelichtingen een bevestiging van het volgende:

1. 12 koopzondagen is volgens de meeste MKB winkeliers meer dan voldoende; uitbreiding wordt als onwenselijk gezien.
2. Met name de kleinere bedrijven hebben het moeilijk in de huidige economische crisis.
3. Zondagopenstelling van supermarkten leidt tot minder omzet van de aan de supermarkten gelieerde en naburige winkels (brood, groente fruit, cafetaria's).

Bijlage

Beantwoording van de vragen

Vraag 1 tm 6 waren algemene vragen over het winkeloppervlak, het aantal medewerkers en de huurprijzen van het pand. Deze vragen waren bedoeld als referentie om eventuele verschillen te kunnen verklaren. De inhoudelijke vragen kwamen daarna.

Belangrijk om op te merken is dat 39 van de 43 bedrijven (die de betreffende vraag beantwoordden) werkt met 5 of minder fte's in hun zaak, dit inclusief een meewerkende eigenaar. Ruimere openingstijden hebben bij hen een relatief grote impact op de personele inzet aangezien het vaak niet mogelijk is om bij lagere omzetten op bepaalde dagen minder menskracht in te zetten als compensatie.

Vraag 7: Hoe beoordeelt u de huidige winkeltijden?

Antwoorden:

Geen mening: 13

Voldoende of goed: 25

Te ruim: 4

Matig/slecht (in combinatie met opmerking dat er teveel koopzondagen zijn): 4

Matig/slecht (in combinatie met opmerkingen die wijzen op de wens tot ruimere openingstijden): 1

Matig/slecht (zonder indicatie of dit te ruim of te krap is): 3

Vraag 8: Wat vindt u van 12 koopzondagen?

Antwoorden:

Te weinig: 2

Voldoende: 21

Te veel: 27

Vraag 9: Wat vindt u van het feit dat veel supermarkten op zondag open zijn?

Antwoorden:

Geen mening: 2

Slecht: 36

Prima: 12

Vraag 10: Heeft u wensen met betrekking tot de winkeltijden?

De antwoorden waren uiteraard zeer verschillend. Wel was duidelijk te onderscheiden dat eenduidigheid gewenst wordt. Ook de roep om regelmaat: dagelijks van xx uur tot xx uur met 1 koopavond.

Vraag 11: Hoe ervaart u de spreiding van winkels over de stad?

De antwoorden waren zo verschillend dat hieruit geen beeld viel te concluderen.

Vraag 12: Vindt u dat er andere regels moeten zijn voor het MKB ten opzichte van de grote winkelketens?

40 keer werd het antwoord geen mening of Nee gegeven. Uit de toelichtingen viel echter wel te concluderen dat men nu de indruk heeft dat de grootwinkelbedrijven bevoordeeld worden.

Vraag 13: Merkt u de gevolgen van de economische crisis?

6 keer werd hierop geen antwoord gegeven.

Geen echte gevolgen werd 15 keer benoemd.

2 bedrijven meldden een verbetering en
Een verslechtering door de economische crisis werd 27 keer genoemd

Vraag 14 Verwacht u een verandering in het komend jaar?
Deze antwoorden waren te verschillend om conclusies aan te verbinden.

Opvallend en logisch

Vrijwel alle levensmiddelen zaken meldden last te hebben van de zondagsopening van supermarkten en/of de langere openingstijden van dezelfde supermarkten.

Vragen 15 en 16: Hierin werden suggesties gevraagd. De meest opvallende staan hieronder weergegeven.

Graag een mogelijkheid om via de gemeente een hypotheek te krijgen, via banken gaat te moeilijk voor een eenmanszaak.

Ondernemen moet leuk blijven: meer uren geeft geen beter resultaat.

Zorg voor eerlijke concurrentie tussen MKB en grootwinkelbedrijf.

In omliggende gemeentes wel koopzondagen en in Hengelo niet geeft ook oneerlijke concurrentie.

Lambertushof afbreken en park van maken.

Zorg dat collectief wordt betaald voor evenementen enz. Meeliften moet niet meer mogelijk zijn.

Laat u niet beïnvloeden door ketens en grootwinkelbedrijven.

Geef kleine ondernemers kansen en laat vestigingspunten niet per definitie naar het grootwinkelbedrijf gaan.

Gemeente moet met investeerders zorgen voor goed klimaat en dit niet uit handen geven aan projectontwikkelaars.

De projectontwikkelaars bepalen wat er gebeurt in Hengelo, dit is een slechte zaak.

Wees u ervan bewust dat door ruimere winkel openstelling en oneerlijke concurrentie de kleine middenstand, die kleur geeft... , zal verdwijnen.

Laat u niet onder druk zetten door projectontwikkelaars.

Wees eerlijk in onderhandelingen met ondernemers over toekomstplannen, Houdt ze niet aan het lijntje.

Westermaat niet groter maken.

Bedrijven zoals bijvoorbeeld hondenscholen verbieden ook verkoop te doen.

Branche vreemde producten weren uit Praxis enz: daar kan een gewone winkel niet tegenop.

Als de koopzondagen met supers zo doorgaan dan gaat dit ten koste van versspeciaalzaken.

Luister en doe wat met de geluiden die ondernemers afgeven.

Niet nog meer m2 winkelvloeroppervlak.

Meer inzetten voor kleine ondernemers, niet laten leiden door het grote geld.

Laat je de wet niet voorschrijven door de grote ketens, luister ook naar de zaak op de "hoek".

Niet al het geld besteden aan de binnenstad maar ook bij de winkels in de buitenwijken (bv zout strooien).